

Inlegvel Zelfevaluatie Palliatieve Zorg

Voor zorgverleners die aan de slag willen met de Zelfevaluatie Palliatieve Zorg in instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking

De Zelfevaluatie Palliatieve Zorg is een generiek instrument dat ingezet kan worden in diverse zorgsettings, variërend van thuiszorg, ziekenhuizen, verpleeghuizen tot hospices. Onderzoek van het NIVEL heeft uitgewezen dat de Zelfevaluatie ook van toepassing is op instellingen in de VG sector. Voor de VG sector geldt echter dat er een aantal specifieke zaken zijn om rekening mee te houden bij de uitvoering van de Zelfevaluatie. Dit inlegvel gaat hier dieper op in.

Als resultaat van het NIVEL-onderzoek is een [factsheet](#) opgesteld voor zorgorganisaties in de VG sector. Deze factsheet bevat naast alle onderzoeksresultaten ook ervaringen en tips over hoe je de Zelfevaluatie kan inzetten. Deze tips kun je hieronder lezen.

Inhoudelijke tips

Kijk bij ieder domein van de Zelfevaluatie naar specifieke werkwijzen in de palliatieve zorg. Veel standaarden voor het bieden van goede zorg zijn aanwezig in de reguliere zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Tijdens het invullen van de Zelfevaluatie is het belangrijk om gezamenlijk te evalueren of deze standaarden ook in de palliatieve zorg worden toegepast, en op welke wijze hiervoor (extra) aandacht nodig is voor cliënten in de palliatieve fase en naasten. Onder andere:

- Reflecteer niet alleen op gezamenlijke besluitvorming in reguliere overleggen, zoals de structurele MDO's, maar bekijk of professionals de frequentie en inhoud van het overleg aanpassen aan wat nodig is voor de cliënt in de palliatieve fase. Bespreek wie betrokken is bij beslissingen rond het levenseinde, wat belangrijk is voor de kwaliteit van leven en sterven, en hoe het proces van besluitvorming is vastgelegd.
- Het domein welbevinden op vier dimensies gaat in op fysieke, psychologische, sociale en spirituele zorg in de palliatieve fase. In de gehandicaptenzorg zijn er diverse professionals die op deze dimensies ondersteuning kunnen bieden. Ga na of er in de palliatieve fase aanvullende ondersteuning nodig is, en welke mogelijkheden hiervoor zijn binnen de organisatie. Voorbeelden hiervan zijn:
 - **Fysieke dimensie:** Welke hulpmiddelen worden ingezet om pijn of palliatieve symptomen te herkennen bij mensen met een verstandelijke beperking in de palliatieve fase? Wie is hierbij betrokken?
 - **Psychologische dimensie:** Welke ondersteuning is mogelijk bij angst, onrust of depressieve klachten van cliënten in de palliatieve fase en hun naasten?
 - **Sociale dimensie:** Hoe wordt er met cliënten en naasten gesproken over belangrijke personen om te betrekken in de zorg? Is er aandacht voor medebewoners?
 - **Spirituele dimensie:** Is er met cliënten en naasten gesproken over dood en doodgaan? Wat zijn belangrijke rituelen of hulpmiddelen die daarbij kunnen helpen?
- In de gehandicaptenzorg heeft iedere cliënt een persoonlijk begeleider. Reflecteer bij coördinatie en continuïteit op de rol van de persoonlijk begeleider in de palliatieve fase. Zoals onder andere: Is de persoonlijk begeleider vanzelfsprekend de juiste persoon om ook de palliatieve zorg te coördineren? Hoe verloopt de samenwerking tussen begeleiders en professionals van de medische dienst?
- Ga bij het domein individueel zorgplan niet alleen na óf er een zorg- of leefplan is voor iedere cliënt, maar ook of er in het plan aandacht is voor palliatieve zorg. Bijvoorbeeld of doelen, wensen en behoeften voor toekomstige zorg (proactieve zorgplanning) zijn gedocumenteerd.

Overige tips

- Het verschilt per organisatie wie toegang heeft tot dossiers van overleden cliënten. Voor het gebruik van dossiers voor de Zelfevaluatie is geen toestemming nodig van de wettelijk vertegenwoordiger omdat er in de Zelfevaluatie geen tot individuen te herleiden gegevens worden genoteerd.
- Mogelijk zijn er onvoldoende dossiers van niet-acuut overleden cliënten beschikbaar, bijvoorbeeld omdat dossiers niet (meer) toegankelijk zijn of omdat er te weinig cliënten overleden zijn in de organisatie. Een alternatief is het inzien van dossiers van cliënten die momenteel palliatieve zorg ontvangen.
- Het is waardevol om met diverse betrokkenen (zorgverleners, cliënten, naasten of vertegenwoordigers) in gesprek te gaan tijdens het uitvoeren van de Zelfevaluatie. Neem bijvoorbeeld in één à twee interactieve sessies samen de domeinen van de Zelfevaluatie door en bespreek elkaars ervaringen met palliatieve zorg.

Succes!

Veel succes met het uitvoeren van de Zelfevaluatie! Neem bij vragen contact op met je netwerkcoördinator of team Zelfevaluatie van Stichting PZNL (zelfevaluatiepz@pzn.nl).